

သုခ၏ အကျော်ဒေးယျ ဗုဒ္ဓသမီးတော်များ ဝတ္ထုတိုများမှ သရုပ်ဖော်အဖွဲ့များ

ခင်စန်းဝင်း*

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းတွင် သုခ၏ “အကျော်ဒေးယျ ဗုဒ္ဓသမီးတော်များ ဝတ္ထုတိုများမှ “မသိ၍ လိုချင်သည်” “သပေါက်မကလေး”၊ “လှဇကရီ” ဝတ္ထုတို(၃)ပုဒ်ကို ရွေးချယ်လေ့လာ တင်ပြထားပါသည်။ ထိုသို့ တင်ပြရာတွင် ဝတ္ထုတွင် ပါဝင်သော ဇာတ်ဆောင်၏ သွင်ပြင်ပုံပန်းအမူအရာ သရုပ်ဖော် အဖွဲ့များ၊ ဇာတ်ဆောင် စရိုက်သရုပ်ဖော်အဖွဲ့များ၊ ကာလဒေသနောက်ခံ သရုပ်ဖော်အဖွဲ့များကို ကောက်နုတ်တင်ပြထားပါသည်။ ဆရာကြီးဦးသုခ၏ သရုပ်ဖော်အဖွဲ့ စွမ်းရည် ထက်မြက်မှုကို သိရှိစေလို၍ ဖြစ်ပါသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရများ - ဝတ္ထုတို၊ ဇာတ်ဆောင်၊ ဇာတ်ဆောင်စရိုက်၊ ကာလဒေသ နောက်ခံ၊ သရုပ်ဖော်အဖွဲ့၊

နိဒါန်း

သုခ၏ “အကျော်ဒေးယျ ဗုဒ္ဓသမီးတော်များ” ဝတ္ထုတွင် ပါဝင်သော ဝတ္ထုတို (၈)ပုဒ်မှ ‘မသိ၍လိုချင်သည်’ ‘သပေါက်မကလေး’၊ ‘လှဇကရီ’ ဝတ္ထု (၃)ပုဒ်မှ ဇာတ်ဆောင်၏ သွင်ပြင်ပုံပန်းအမူအရာ သရုပ်ဖော်အဖွဲ့များ၊ ဇာတ်ဆောင်စရိုက် သရုပ်ဖော်အဖွဲ့များ၊ ကာလဒေသ နောက်ခံသရုပ်ဖော်အဖွဲ့များကို တင်ပြထားပါသည်။ ဆရာကြီးဦးသုခ၏ ဇာတ်ဆောင်စရိုက် သရုပ်ဖော်ပီပြင်မှု၊ ကာလဒေသ နောက်ခံ အဖွဲ့များ ရေးဖွဲ့ရာတွင် ပေါ်လွင်အောင် သရုပ်ဖော်နိုင်မှု စွမ်းရည်တို့ကို လေ့လာ တင်ပြထားပါသည်။ ဤစာတမ်းတွင် ဆရာကြီး ဦးသုခ ပေးထားသော စာအုပ် အမည်အတိုင်း “အကျော်ဒေးယျ ဗုဒ္ဓသမီးတော်များ” ဟုသာ သုံးနှုန်း ဖော်ပြ ထားပါ သည်။

၁။ စာဆို၏အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် စာပေ

ဆရာကြီး ဦးသုခကို ၁၄.၁.၁၉၁၀ သောကြာနေ့တွင် ကျိုက်လတ်မြို့၊ စာဖြူစု ရွာတွင် အဖ ဦးစံခိုင်၊ အမိ ဒေါ်မျှင်တို့မှ မွေးဖွားခဲ့သည်။ ၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် စိန်သိန်းတန်အမည်ဖြင့် စံပယ်ပွင့် ဝတ္ထုကို ရေးသားခဲ့ပြီး စာပေနယ်သို့ စတင်

* ဒေါက်တာ၊ တွဲဖက်ပါမောက္ခ၊ မြန်မာစာဌာန၊ ဘားအံတက္ကသိုလ်

ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၄ ခုနှစ်တွင် ရွှင်ပျော်ပျော် စာပေတိုက်နှင့် လိုက်ဖက်ညီစေရန် “သုခ” ကလောင်အမည်ကို မြတ်နိုးစွာခံယူပြီး တစ်သက်လုံး ထိုအမည်ကို သုံးခဲ့သည်။ စာရေးဆရာဘဝ၊ ထိုမှတစ်ဆင့် ပြဇာတ် ဒါရိုက်တာဘဝကို ဖြတ်သန်းခဲ့ပြီး ဒါရိုက်တာ အဝမ်း ဦးတင်မောင်နှင့် ဆက်စပ်ပြီး ရုပ်ရှင်လောကသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ၂၀၀၁ ခုနှစ်တွင် နာရေးကူညီမှုအသင်း ကို မျိုးစေ့ချတည်ထောင် ခဲ့သည်။ အနုပညာကို အခြေခံ၍ ဘာသာရေး၊ လူမှုရေးလုပ်ငန်းများကို စွမ်းစွမ်းတမံဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဝတ္ထု ၄၇အုပ်၊ ဝတ္ထုတို ၁၅၂ပုဒ်၊ ဆောင်းပါး ၁၉၇ပုဒ်ကို ရေးသားခဲ့သည်။ အကောင်းဆုံး ဒါရိုက်တာဆု ခြောက်ဆု၊ အလင်္ကာကျော်စွာဘွဲ့၊ ဂုဏ်ထူးဆောင် စာပေပါရဂူ (Doctor of Literature Honeris Causa)၊ ဝိဇ္ဇာပညာ ထူးချွန်ဆု၊ အာဆီယံပြန်ကြားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆု၊ ပခုက္ကူ ဦးအုန်းဖေတစ်သက်တာ စာပေဆု၊ စာပေဗိမာန် တစ်သက်တာ စာပေဆု၊ နတ်ရေကန် ရွှေစောင်းဆု၊ လူမှုထူးချွန်ပထမအဆင့်နှင့် မဟာသဒ္ဓမ္မဇောတိကဓဇဘွဲ့များ ရရှိခဲ့ပါသည်။ အသက် ၉၆ နှစ်၊ ၇.၁.၂၀၁၅တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

၂။ ဝတ္ထုတို၏ သဘောသဘာဝ

ဝတ္ထုတိုနှင့်ပတ်သက်၍ ပညာရှင်အသီးသီးတို့၏ ဖွင့်ဆိုချက်များကိုကြည့်လျှင် “ဝတ္ထုတိုဟူသည် “တိုတိုတုတ်တုတ်ဖြစ်ရမည်” “လိုရင်းရောက်အောင်ပြောနိုင်ရမည်” “အချိန်တိုနှင့် ဖတ်နိုင်ရမည်” “ဇာတ်လမ်း၊ ဇာတ်ဆောင်ထက် ဦးတည်ချက်ကို ထင်းကနဲ၊ လင်းကနဲပေါ်ရမည်” “အာရုံခံစားမှု တစ်ခုတည်း ရှိရမည်” စသော အချက်အလက်တို့ကို ဗဟိုပြုကာ ဖွင့်ဆိုသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုဖွင့်ဆို ချက်များကို အခြေခံပြီး ဆရာမင်းကျော်က

“အတိုတောင်းဆုံး အချိန်ပိုင်းအတွင်း အနည်းဆုံးဇာတ်ဆောင်တို့၏ လှုပ်ရှားမှု သို့မဟုတ် အဖြစ်အပျက် သို့မဟုတ် အာရုံခံစားမှုကို စာလုံးအရေအတွက် အနည်းနိုင်ဆုံးဖြင့် ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ် ရေးဖွဲ့ တင်ပြထားသော လူ့အကြောင်း စာတို့ကို ဝတ္ထုဟုဆိုလျှင် မှားလိမ့် မည်မထင်ပါ”^၁

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

^၁ မင်းကျော်၊ ၁၉၇၉၊ ၁၁၇။

“အဖြစ်အပျက်များကို ဖျပ်ခနဲ၊ ဖျပ်ခနဲပြသွားပုံ၊ စာဖတ်သူ၏ အာရုံကို ဝတ္ထုတွင်

“အဖြစ်အပျက်များကို ဖျပ်ခနဲ၊ ဖျပ်ခနဲပြသွားပုံ၊ စာဖတ်သူ၏ အာရုံကို ဝတ္ထုတွင် စွဲနစ်အောင် ဖန်တီးထားပုံတို့မှာ ခေတ်သစ် ဝတ္ထုအတတ်ပညာ သဘော ပင်ဖြစ်သည်။”^၁

ဟူ၍လည်းကောင်း ဝတ္ထုတိုသဘောကို ခြုံငုံမိအောင် ဖွင့်ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဝတ္ထုတိုစာတမ်းတွင် မောင်ထင်က ဝတ္ထုတိုနှင့် ပတ်သက်၍

“ယေဘုယျအားဖြင့် အကြောင်းအရာတစ်ခု၊ ဖြစ်ရပ်တစ်ခု၊ လုပ်ရပ် တစ်ခု၊ စိတ်ကူးတစ်ခု ဆင်ခြင်ပုံ တစ်ခု၊ အတွေးအခေါ် တစ်ခု စသည်ဖြင့် တစ်ခုသောအချက်ကို ဗဟို မဏ္ဍိုင် ပြု၍ ဖွဲ့ဆိုသော အဖွဲ့ဖြစ်ပါသည်။”^၂

ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်။

ဝတ္ထုတိုသည် နောက်ပိုင်းတွင် ဇာတ်လမ်း၊ ဇာတ်ကွက်ထက် တစ်ခုတည်းသော ဇာတ်ဆောင် သို့မဟုတ် အဖြစ်အပျက် သို့မဟုတ် စိတ်လှုပ်ရှားမှုတစ်မျိုးကို အာရုံကျက်စားစေကာ ဝတ္ထုဆုံးလိုက် သည်နှင့် စာရှုသူကို အတွေးအမျှင်တန်းစေသော ဝတ္ထုများအထိ ဝတ္ထုတို၏ သဘောသည် ကျယ်ပြန့် လာသည်ကို တွေ့ရသည်။

၃။ သုခ၏ “အကျော်ဒေးယုဗုဒ္ဓသမီးတော်များ” ဝတ္ထုတိုများမှ သရုပ်ဖော်အဖွဲ့များ

၃။ ၁။ မသိ၍လိုချင်သည်

‘မသိ၍လိုချင်သည်’ ဝတ္ထုတိုသည် ထေရီအပဒါန်ပါဠိတော်မြန်မာပြန် ဥပ္ပလ ဝဏ္ဏာ ထေရီအပဒါန်ကို ဝတ္ထုတိုအဖြစ် ဆရာကြီးဦးသုခက ရေးဖွဲ့ထားခြင်းဖြစ်သည်။ သား အမိချင်း၊ မောင်နှမချင်းမှန်းမသိ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး သံယောဇဉ် တွယ်၍ လင်မယားအဖြစ် ပေါင်းသင်းမိပြီး အဖြစ်မှန်ကို သိကြသောအခါ အဝိဇ္ဇာအမှောင်ထု အောက်မှ လွတ်မြောက်အောင် သားအမိသုံးယောက် ရုန်းကန်၍ ရဟန်းပြုသွားပြီး မကြာမီ ရဟန္တာများ ဖြစ်ကြကုန်သည့်အကြောင်း ဖြစ်သည်။ သားရဟန်းမှာ ဂင်္ဂါ မြစ်ကမ်း၌နေသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ‘ဂင်္ဂါတိရိယမထေရ်’ ဟု တွင်သည်။ မိခင်မှာ သား၏အမည်ကို အစွဲပြု၍ ‘ဂင်္ဂါတိရိယ မာတာ’ ဟုတွင်သည်။ မသိ၍လိုချင်သည်။

^၁ မင်းကျော်၊ ၁၉၇၉၊ ၁၃၈။

^၂ ထင်၊ မောင်၊ ၁၉၇၉၊ ၂၁၇။

လိုချင်၍ လိုဘ ပြည့်အောင်ဖြည့်တင်းသည်။ လိုဘမပြည့်မချင်း အားသွန်ခွန်စိုက်ကြိုးစားသည်။ မနေမနားအားထုတ်ခြင်း ပြုသည်။ ဤသို့လိုချင်ရမ္မက်ကြောင့် ကျော်မကောင်း ကြားမကောင်းဖြစ်ကြရသည်။ မိသားစုသုံးဦး၏ ရင်နှင့်ဖွယ်ရာ အဖြစ်အပျက်ကို ရသမြောက်စွာရေးဖွဲ့ထားသည်။

ထိုဝတ္ထုတွင် ဇာတ်ဆောင်သုံးဦးပါဝင်ပြီး ဇာတ်ဆောင်တို့၏ အမည်များကို အတိအကျဖော်ပြ ထားခြင်းမရှိပေ။ ခင်ပွန်းဖြစ်သူသည် ကုန်သည်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး၊ ယောက္ခမဖြစ်သူ၏ ငြူစူစောင်းမြောင်းခြင်းကို အမြဲခံနေရသော ချွေးမ၊ ယောက္ခမ ဖြစ်သူက သားဖြစ်သူခရီးသွားနေစဉ် သားဖြစ်သူနှင့်ရသည့် ကိုယ်ဝန်ကို မဟုတ်ကြောင်းပြော၍ အိမ်မှဆင်းလာစဉ် လမ်းခုလတ်ဧရိယာပျက်၌ သားတစ်ဦး မွေးဖွားခဲ့ကြောင်း၊ ရေရှာစဉ်သားပျောက်သွားခဲ့ပြီး ထိုသားကို လှည်းကုန်သည်တစ်ဦးက မွေးစားခဲ့ကြောင်း၊ လူဆိုးကြီးတစ်ဦး၏ အဓမ္မသိမ်းပိုက်ခြင်းခံရပြီး သမီးတစ်ဦးရခဲ့ကြောင်း ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ထိုသားအမိ သုံးဦး ဆုံတွေ့ရပုံမှာ ရင်နှင့်စရာ အဖြစ်ဆိုးနှင့် ဆုံတွေ့ခဲ့ရသည်။

ဝတ္ထုတွင် ကိုယ်တိုင်ပြောရှုထောင့်ဖြင့် ရေးဖွဲ့တင်ပြထားပါသည်။ ယောက္ခမ၏ နှိပ်စက်မှုကို မခံနိုင်၍ ကိုယ်ဝန်နေ့စေ့လစေ့နှင့် ယောက္ခမအိမ်မှ ဆင်းလာသော မိန်းကလေးသည် ခရီးလမ်းကြမ်းကို ဖြတ်သန်းခဲ့ရသည်။ မွေးဖွားခါနီး အချိန်ဖြစ်သည့်အတွက် ခံစားနေရသည့်အဖြစ်ကို ဖော်ပြရာတွင်

“မြွေပူရာကင်းမှောင်၊ ခါးထဲကမခံသာ အောင့်အောင့်တောင့်တောင့်
မစောင့်နိုင်တဲ့ကုန္တုန္တုဟု စာဖွဲ့ရသော ကမ္မဇလေအလျဉ်သည် ကျွန်မ
ရဲ့ ရင်တစ်ပိုင်းကို လေမုန်တိုင်းဆင်ပါလေပြီ။ လူတစ်ကိုယ်လုံး
တုန်တုန်ယင်ယင် ဖြစ်လာခဲ့၏။ ခြေဖျားလက်ဖျားများ အေးလာ
ခဲ့၏။ ချွေးသီး ချွေးပေါက်များ ထမင်းနှပ်ထားသကဲ့သို့။”^၁

ဟူ၍ ကိုယ်ဝန်ဆောင်သည်တစ်ဦး၏ ခံစားရသော ဒုက္ခကို အသေးစိတ် သရုပ်ဖော်ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ကမ္မဇလေတိုးသည် ကိုလည်း “ရင်တစ်ပိုင်းကို လေမုန်တိုင်းဆင်” ဟူ၍ တင်စားရေးဖွဲ့ထားသည်။ တစ်ကိုယ်လုံးလည်း နာကျင်မှုကြောင့် တုန်တုန်ယင်ယင်ဖြစ်နေပြီး ခြေဖျားလက်ဖျားများ အေးလာကာ ချွေးများလည်း တဒီးဒီးကျဆင်းပုံကို ထမင်းအိုးနှပ်ထားစဉ် စလောင်းဖုံး၌ ချွေးများသီးနေပုံနှင့် ခိုင်းနှိုင်း၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ထိုသို့ အလင်္ကာအဖွဲ့များဖြင့် ပေါ်လွင်အောင် ရေးဖွဲ့သရုပ်ဖော်ထား

^၁ သုခ၊ ၁၉၉၈၊ ၃၃။

သောကြောင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင်တစ်ဦး၏ခံစားနေရသည့် နာကျင်မှုဝေဒနာ အာဝေဏိက ဒုက္ခကို ပေါ်လွင်စေပါသည်။

ထိုသို့ မွေးဖွားခါနီးအချိန်တွင် မိမိ၏ခင်ပွန်းသည်ကို အားကိုးလိုစိတ်ရှိပုံ၊ သို့သော်လည်း ထိုမိန်းကလေးသည် အနီးအနားတွင် ပြုစုယုယမည့် အားပေး စကား ပြောကြားမည့် ခင်ပွန်းသည်လည်း မရှိ၊ မီးနေသည်တို့ သုံးရမည့် အသုံးအဆောင်၊ အစားအသောက် စသည်တို့မရှိ၊ တစ်ယောက်တည်း မီးနေရမည့် အဖြစ်ကို သရုပ်ဖော်ရာတွင်

“လင်လုပ်သူရဲ့ ပြုံးပြသော မျက်နှာကို ကြည့်လျက် အားပေးသောလင့် စကားကို နားထောင်ရင်း သူ့လက်တစ်ဖက်ကို အားကုန်ညှစ် လိုက်ချင်တဲ့ အချိန်ကြီးပေါ့။ အခုတော့ ကျွန်မ မှာ အထီးကျန်တိရစ္ဆာန် တမျှ ဓမ္မတာသဘာဝကိုပဲ အားကိုး ပြုရတော့မှာပါကလား။ ရွှေနမ်းထုပ်နဲ့၊ အုတ်ပူဟင်းခါး၊ နနွင်းသားနဲ့၊ ရင်းပြား ရေနွေး၊ မသက်သာခင်၊ မျက်နှာမြင် တုန်း၊ သုံးဖို့မှ မရှိ၊ ကျွန်မတစ်ယောက်ထဲ ငုံးတိတိ”^၁

ဟူ၍ တစ်ယောက်တည်းအားငယ်သည်းညူနေပုံဖြင့်ရေးဖွဲ့ထားသည်။ အဖော်မဲ့ပြီး အားကိုးစရာ လင်သားမရှိ၊ လူသူမရှိသော နေရာတွင် မီးဖွားရမည့် မိန်းကလေးတစ်ဦး၏အားငယ်စိတ်ကို အထင်းသား ပေါ်လွင်နေသောအဖွဲ့ဖြစ်သည်။ ကရုဏာရသမြောက်သောအဖွဲ့ဖြစ်သည်။

ထို့နောက် သားကလေးကို ခက်ခက်ခဲခဲမွေးဖွားပြီးသောအခါသားကလေးကို ရင်ခွင်မှာပွေ့ပိုက်ပြီး တစ်မိမိယိုဆင်းလာသော သွေးမှဖြစ်သည့် နို့ရည်ကို တိုက်သည်။ ထိုအချိန်တွင်မှ မိခင်၏ မေတ္တာစေတနာတို့ကို နားလည်သဘောပေါက်ပြီး ငိုလေသည်။ သားကလေးမှာလည်း နို့ဝ၍ အိပ်ပျော်သွားသည်။ ထိုအခါမှ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်မှုခံစားရပုံကိုသရုပ်ဖော် ရေးဖွဲ့ရာတွင်

“သေလာပဗ္ဗတ တောင်ကြီးတစ်တောင်၏ ထိပ်ကို ရောက်အောင် တက်ခဲ့ရသလို၊ အပြောကျယ်စွာ သဲအတိပြီးသော ဝေဠုကန္တာရ ခရီးကြမ်းကြီးကို ဖြတ်သန်းလာခဲ့ရသလို ပင်ပန်းခဲ့

^၁ သုခ ၊ ၁၉၉၈ ၊ ၃၄။

ရသည့် ဝေဒနာက ရေကြည်တစ်ပေါက် လောက်ကို အပူတပြင်း
တောင့်တခဲ့လေပြီ။”^၁

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ မီးဖွားရခြင်း၏ ပင်ပန်းဆင်းရဲမှုဝေဒနာကို ပေါ်လွင်အောင်
ထင်ရှားသော ဥပမာများဖြင့် သရုပ်ဖော်ခိုင်းနှိုင်းပြသွားသည်။ ထို့ကြောင့်မီးဖွားပြီးစ
သားသည် မိခင်တစ်ဦး၏အသွင်သည် ပေါ်လွင်လာပါသည်။

မွေးကင်းစသားငယ်ကို ဇရပ်တွင်ထားပြီး ရေရှာထွက်ရာ သားငယ်ပျောက်
သွားခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် လူဆိုးကြီးတစ်ဦး၏ အဓမ္မသိမ်းပိုက်ခြင်းကိုခံရပြီး သမီး
ကလေးတစ်ယောက် ထပ်ရပြန်သည်။ ထိုလူဆိုးကြီး၏ နှိပ်စက်မှုကို မခံနိုင်၍ ထွက်
ပြေးရာမှ ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဘိက္ခုနီတို့၏ ဝိဟာရသို့ ရောက်ပြန်သည်။ ဥပ္ပလဝဏ်
ထေရီကြီးက နေ့စဉ်တရားဟောပြောသော်လည်း သာသနာတော်သို့ ဝင်ရောက် ခိုလှုံ
ရန် အကြံမမြောက်နိုင်၊ ကာမဘုံမှာ ရာဂအဟုန်က လှိုင်းရိုက်ခြင်းခံနေရပုံကို -

“တဏှာပေမကြောင့်၊ ငိုယိုရပူရပင်ရ ဆင်းရဲရဲသမျှတို့မှာ အမူး
ပြေသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ထန်းနို့ကို မော့ကြည့်သော ထန်းရည်
သမားကဲ့သို့ ဖြစ်နေပါသည်။”^၂

ဟူ၍ သရုပ်ဖော်ရေးဖွဲ့ပြသည်။ တဏှာသည်လူတို့ကို ပူပန်ခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်းကို
ဖြစ်စေသော်လည်း တပ်မက်မြဲတပ်မက်တတ်သော သဘောကို ထန်းရည်သမား
အမူးပြေသောအခါ ထန်းရည်ထပ်သောက်ချင်၍ ထန်းပင်ပေါ်သို့ မော့ကြည့်ပုံနှင့်
ခိုင်းနှိုင်း ဖော်ပြထားသည်။ ဆရာကြီး ဦးသုခသည် ဇာတ်ဆောင်၏ စရိုက်ကို သရုပ်
ဖော်ရာတွင် ဥပမာအလင်္ကာတို့ဖြင့် ခိုင်းနှိုင်း၍ ပေါ်လွင်အောင် သရုပ်ဖော်သည်ကို
တွေ့ရပါသည်။

ထို့နောက် လှည်းကုန်သည်ခေါင်းဆောင်ကြီး၏ မွေးစားသားသည် မိခင်ဖြစ်
သူမှန်း မသိဘဲ မြင်မြင်ချင်း ချစ်ကြိုက်မိသည်။ အသက်အရွယ်ကွာခြားကြောင်း
ပြောသော်လည်း လူငယ်က ဇွဲမလျော့ဘဲ ပြောပုံကို သရုပ်ဖော်ရေးဖွဲ့ရာတွင်-

“အသက်ချင်းကွာတာနဲ့ မေတ္တာမှာ လျော့ရတော့မတဲ့လား၊ အစ်မ
ကြီး၊ ရာဂဆိုတာ မီးလိုပဲ၊ မီးပုံဟာ သေးတယ် ကြီးတယ်
ရယ်လို့ အရွယ်ခွဲခြားပြီး အထင်သေးလို့ မရပါဘူး၊ သူ့ကိုထိရင်
သူစွဲမိရင် ပြဿဒ်ဖျားအထိ လောင်နိုင်တာပါပဲ၊ မြွေဆိုးကလေး
လက်ညှိုးလောက်ဟာလည်း လှည်းဝင်ရိုးလောက်ရှိတဲ့ မြွေဆိုး

^၁ ယင်း၊ ၃၅။

^၂ ယင်း၊ ၄၃။

တစ်ကောင်ရဲ့ အဆိပ်ကို တန်းတူ လိုက်နိုင်တာပဲ မဟုတ်လား။
ကျွန်တော်ရင်ထဲမှာ မီးလို ပူလို အဆိပ်လို တက်နေတာ အစ်မ
ကြီး မသနားဘူးလား”^၁

ဟူ၍ လူငယ်တစ်ဦး၏ ရူးရူးမိုက်မိုက် တဖွတ်ထိုး လုပ်တတ်သော လူငယ်သဘာဝကို ရေးဖွဲ့ သရုပ်ဖော်ထားပါသည်။ ရာဂသည်မီးကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ မြွေကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ သေးပင်သေး သော်လည်း အထင်သေး၍မရကြောင်း၊ သူ၏ရင်တွင်း၌ ရာဂမီးတောက်လောင်နေကြောင်း လူငယ်တစ်ဦး၏ လိုချင်သည်ကို မရရအောင်ယူ တတ်သော စရိုက်ကို ပေါ်လွင်အောင် ရေးသားထားသည်။

ဒေသနောက်ခံကို သရုပ်ဖော်ရာတွင်လည်း စိတ်မျက်စိတွင် မြင်ယောင်လာ အောင် ရေးဖွဲ့နိုင်စွမ်းကို တွေ့ရပါသည်။ သားသည် မိခင်သည်ရေရှာထွက်လာရာ စမ်းချောင်းလေးနားအရောက်သြကာသလောက ၏ အလှကို-

“ခင်တန်းကလေးတစ်ခုကို ဖြတ်ကျော်လိုက်သောအခါမှ စမ်းရေ ကျသံကလေးကို ကြားရသည်။ သာယာသော ကျေးငှက် တို့၏ ပျူပျူငှာငှာ ရင့်ကျူးသံတို့သည် တော၏ဂီတများ ဖြစ်နေကြ သည်။ ခင်တန်းကလေး၏ နောက်ကွယ် အနိမ့်ပိုင်း ကလေးတွင် ကျောက်တုံး ကျောက်ခဲကလေးများကို ဝေ့ဝိုက် စီးဆင်းလာသော စမ်းချောင်းတစ်ခုကိုတွေ့ရသည်။ တွေ့တွေ့စီးနေသော ရေအလျဉ် သည် ကြည်လင်ရုံမက အတွေ့ကလည်း အေးမြလှပါသည်။ သဖန်းပင် တစ်ပင်သည် စမ်းချောင်းအား ထီးမိုးထားဘိသကဲ့သို့ အုပ်ဆိုင်းလျက် ရှိသည်။”^၂

ဟူ၍ သရုပ်ဖော်ရေးဖွဲ့ပြထားသည်။ စမ်းချောင်းလေးမှရေစီးသံ၊ ကျေးငှက်တို့၏ ရင့်ကျူးသံ၊ ကြည်လင် အေးမြပြီးဝေ့ကာဝိုက်ကာ စီးဆင်းနေသော စမ်းချောင်း၊ စမ်းချောင်းနံဘေးမှ သဖန်းပင်ကြီးကလည်း အုပ်ဆိုင်းနေပုံတို့ကို ရေးဖွဲ့ သရုပ်ဖော် ထားရာ သြကာသလောက အလှကို မြင်ယောင်ကြားယောင် လာစေသော နောက်ခံ ဝန်းကျင်အဖွဲ့ ဖြစ်သည်။

ဆရာကြီး ဦးသုခသည် “မသိ၍လိုချင်သည်၊ လိုချင်၍စွဲလမ်းသည်၊ စွဲလမ်း တော့ ပြုလုပ်သည်၊ ပြုလုပ်တော့ ရသည်၊ ရသည့်အရာကား ချမ်းသာခြင်းမဟုတ်။

^၁ သုခ ၊ ၁၉၉၈၊ ၄၅။

^၂ သုခ ၊ ၁၉၉၈၊ ၃၆။

ပကတိဆင်းရဲခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း”^၁ ဟူ၍ ဇာတ်ဆောင်၏ပြောစကားဖြင့်ဇာတ်လမ်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်ကို ဖော်ပြထားပြီး ဝတ္ထု၏ အမည်ကိုလည်း ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီစွာ “မသိ၍လိုချင်သည်” ဟုအမည်ပေးထားသည် ကိုတွေ့ရပါသည်။

၃.၂။ သပေါက်မလေး

‘သပေါက်မလေး’ ဝတ္ထုတိုသည် ပုဏ္ဏိကာထေရီအပဒါန်ကို ဇာတ်အိမ်ယူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသော ဝတ္ထု တစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။ သာဝတ္ထိပြည် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးအိမ်၌ အစောင့်ကျွန် ရာနှင့်ချီရှိ၏။ ကျွန်မိန်းမနှင့် ကျွန်ယောက်ျားမှ ပေါက်ဖွားလာသော သပေါက် အရေအတွက် တစ်ရာတွင် နောက်ဆုံးမွေးသော သပေါက်မကလေးမှာ ပုဏ္ဏိကာ ဖြစ်သည်။ ပုဏ္ဏိကာဟူသည် ပြည့်စုံခြင်းဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်။ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးက ဇေတမင်းသားတို့ပျော်ပါးရာ ဥယျာဉ်ကြီးတစ်ခုလုံးကို ငွေပြားအပြည့်ခင်း၍ ဝယ်လိုက်သည်။ ထိုနေရာဇေတဝန်ကို ဗုဒ္ဓအတွက်ကျောင်းဆောက်သည်။ ကျောင်းလှူဒါန်းသည့်အခါ ပုဏ္ဏိကာလည်း ကျွန်အမှုနှင့်ပါသွားပြီး ဘုရားရှင်ကို အဝေးမှ ဖူးမြော်ခွင့်ရခဲ့သည်။ ဘုရားရှင်က သူဌေးကြီးအိမ်သို့ ဆွမ်းစားကြွ၍ တရားအနုမောဒနာပြုလျှင်လည်း ပုဏ္ဏိကာသည် မထင်မရှား နောက်ပါးကျကျ နေရာကနေ၍ တရားများကို နာကြားလေသည်။ တစ်နေ့၌သူ၏အလုပ်ဖြစ်သော အိုးခွက်တို့ကို မြစ်ဆိပ်၌ ဆေးနေစဉ် မြစ်၌ရေစိမ်ရန်လာသော ဗြဟ္မဏဆရာကြီး သောတ္ထိယနှင့် တွေ့ဆုံကာ ဗြဟ္မဏကြီးအား လမ်းမှန်ကိုပြသပေးခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဗြဟ္မဏကြီးသည် သာသနာ ဘောင်ဝင်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်လေသည်။ ပုဏ္ဏိကာကိုလည်း သူဌေးကြီးက ကျွန်အဖြစ် လွှတ်စေရုံသာမက သမီးအဖြစ် မွေးစားလေသည်။ ပုဏ္ဏိကာကသူဌေးကြီးအား တောင်းပန်၍ ဘိက္ခုနီပြုခွင့်တောင်းလေသည်။ ထို့နောက်တွင်ကား ပုဏ္ဏိကာထေရီဟူ၍ဖြစ်လာသည်။ ထိုဝတ္ထုတွင် ပုဏ္ဏိကာသပေါက်မလေးနှင့် ဗြဟ္မဏ ဆရာကြီးတို့၏ အပြောစကားများသည် ဇာတ်ဆောင်စရိုက်ကို ပေါ်လွင်စေရုံသာမက ဓမ္မဗဟုသုတ တိုးပွားစေပါသည်။

ပုဏ္ဏိကာအကြောင်းကို ပုဏ္ဏိကာထေရီအပဒါန်တွင်

“ယခုနောက်ဆုံးဖြစ်သော ဘဝ၌လည်း ငါသည် သာဝတ္ထိမြို့
တော်တွင် အနာထပိဏ်သူဌေး၏ အိမ်၌ ရေခပ်ကျွန်မ၏ (သမီး)
ဖြစ်ခဲ့၏”^၂

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။

^၁ ယင်း၊ ၅၆။

^၂ ထေရီအပဒါန်၊ ၂၀၀၉၊ ၂၈၇။

ဆရာကြီး ဦးသုခက ဇာတ်လမ်းတွင် ပါဝင်သော ပုဏ္ဏိကာ၏ အသွင်ကို သရုပ်ဖော်ရာတွင်

“မိန်းကလေး တစ်ယောက်သည် တောင်းကြီး တစ်တောင်းကို ခေါင်းပေါ် ရွက်၍ နှင်းမှုန်တိုင်းကြားဝယ် မြစ်ကမ်းပါးဆီသို့ ခပ်သုတ်သုတ် လှမ်းလာနေသည်။ သူ၏ ပါးလွှာသော အပေါ်ရုံ ဝတ် အဝတ်ပိုင်းကလေးမှာ လေကစား၍ တံခွန်တိုင်က ကုက္ကား လိုဖြစ်နေသည်။ ခေါင်းပေါ်က တောင်းနှုတ်ခမ်းကို တစ်ဖက်က ထိန်းရင်း လက်တစ်ဖက်က ကိုယ်လေး ကလေးမှခွာ၍ ပြေတော့ မတတ်ရှိသော ထိုအဝတ်ကို ပြန်၍ ပြန်၍ ပတ်နေရသည်ကို ကိစ္စတစ်ခုဖြစ်နေ လေသည်။

ခေါင်းပေါ်ကတောင်းက ခြေလှမ်းတိုင်း တရောင်ရောင် တဂျင်ဂျင် အသံမြည်နေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် တောင်း ကြီးထဲတွင် ကြေးအိုး၊ ကြေးခွက်၊ ဇွန်း၊ ပန်းကန်၊ ယောက်မတို့ အပြည့် နှင်နှင် ပါလာသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ထိုပစ္စည်းများက ကလေးမ၏ ခြေလှမ်းအလိုက် စည်းနှင့်ဝါး အချက်ကျကျ မြည်ပုံ မှာ ဂီတသံတစ်မျိုးလိုလို ကြားနိုင်ပြန်၏”

ဟူ၍ သရုပ်ဖော် ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ပုဏ္ဏိကာ၏အသွင်ကို မျက်စိထဲတွင် မြင်ရုံသာမက အသံကိုပါ ကြားယောင်စေသော အဖွဲ့ဖြစ်သည်။

ပုဏ္ဏိကာ၏စရိုက်ကို သရုပ်ဖော်ရာတွင် ငယ်ရွယ်သူဖြစ်သော်လည်း ပကာသန မကြိုက်၊ ရိုးရှင်းသော ဘဝကိုနှစ်သက်သူ၊ ဝေဖန်ပိုင်းခြားတတ်သူ၊ မြတ်စွာဘုရားကို ကြည်ညိုရုံမက မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်များကို မအားမလပ်သည့် ကြားမှ ကြားနာသူ၊ အမှန်တရားကို ရဲရဲဝံ့ဝံ့ရင်ဆိုင် ဖြေရှင်းတတ်သူတစ်ဦးအဖြစ် သရုပ်ဖော် ထားသည်။

ပုဏ္ဏိကာသည် ပကာသနမမက်၊ ရိုးရှင်းသော ဘဝကို နှစ်သက်ကြောင်းကို အိုးခွက်များဆေးရင်း သူ၏ ပြောစကားအရ သိနိုင်သည်။ ပကာသနမမက်သူ ဖြစ် ကြောင်းကို

^၁ သုခ၊ ၁၉၉၈၊ ၆၀။

“ဟောသည့်ကြေးနီခွက်များဟာ အေးစရာရှိလည်း အလွန်အေး၊
ပူစရာရှိလည်း တကယ်ပူတဲ့ သတ္တုမျိုးပဲ။ ဒါများ အဖိုးတန်လုပ်
လို့၊ ငါသာဆို ငှက်ပျောဖက်နဲ့စားမယ်”

ဟူသော ပြောစကားဖြင့် သရုပ်ဖော်ပြသည်။ ပုဏ္ဏိကာသည် မြတ်စွာဘုရား၏
အဘိဓမ္မာတရားများကို ဆင်ခြင်တတ်ပုံကို -

“အင်း အငွေ့ဆိုတဲ့ အငွေ့များဟာ အပူကြောင့်သာ ထွက်တတ်
တာ မဟုတ်ဘူး။ အအေးလွန်တော့ လည်း ထွက်တတ်တာပဲကိုး၊
ဪ-နေအုံး၊ အငွေ့ဆိုတာ တေဇောတဲ့၊ ဟုတ်ပေသားပဲ၊
ဥဏှတေဇော၊ သီတတေဇော၊ အပူငွေ့၊ အအေးငွေ့၊ ဒါပဲပေါ့၊
မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ အဘိဓမ္မာ၊ ငါကြားဖူးတာမှန် နေပါပကော”^၁

ဟူ၍ ပြောစကားဖြင့် သရုပ်ဖော်ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ကြားဖူးသည်ကို မှန်မမှန်
ပြန်လည်ဆန်းစစ်သော ပုဏ္ဏိကာ၏ စရိုက်ကို တွေ့ရသည်။

ပုဏ္ဏိကာနှင့် ပုဏ္ဏားကြီးတို့အကြောင်းကို ထေရီအပဒါန်တွင်

“ငါသည် ရေမှတက်သော ပုဏ္ဏားအား တရားသဘောနှင့်
စပ်ယှဉ်သောစကားကို ပြောကြားခဲ့၏။ ထိုပုဏ္ဏားသည် ထိုစကား
ကို ကြားလတ်သော် ထိတ်လန့် တုန်လှုပ်သည် ဖြစ်၍
ရဟန်းပြုကာ ရဟန္တာဖြစ်လေ၏။

ထို့နောက် ငါသည် သူဌေးကိုခွင့်ပြုစေ၍ ရဟန်းဘောင်
သို့ ဝင်ရောက် ရဟန်းပြုပြီးကာလ မကြာမီပင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့
ရောက်ခဲ့ပေ၏”^၂

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။

ဆရာကြီး ဦးသုခ၏ “သပေါက်မလေး” ဝတ္ထုတွင် ပုဏ္ဏားကြီးက ဗြဟ္မဏများ
သည် မကောင်းမှုကံများ ကင်းကွာသန့်စင်အောင် ရေချိုးရေစိမ် ပြီးသန့်စင်ကြောင်း၊
မကောင်းသော အပြစ်လုပ်သမျှ ရေနှင့်ဆေးကြောလျှင် ကင်းကွာ ကြောင်းပြောသော
အခါ ပုဏ္ဏိကာက ပြန်လည်ရှင်းပြပုံကို -

^၁ သုခ ၊ ၁၉၉၈၊ ၆၂။

^၂ ယင်း၊ ၆၃။

^၃ ထေရီအပဒါန်၊ ၂၀၀၉၊ ၂၈၈။

“မကောင်းမှုတွေကို ရေနဲ့ဆေးလို့သာ အပြစ်ကင်းမယ်ဆိုရင် မွေးကတည်းက ရေထဲအမြဲစိမ်နေ ကြတဲ့ ဖားတို့၊ လိပ်တို့၊ နဂါးတို့၊ မိကျောင်းတို့ဆိုတာ သူတော်ကောင်းကြီးတွေ ဖြစ်ကုန်မှာပေါ့နော်၊ နောက်ပြီး သားသတ်သမားတွေ တံငါတို့၊ သူခိုးဓားပြ လူသတ်ယောက်ျားဆိုတာ တွေလည်း သူတို့ လုပ်ချင်သမျှ လုပ်ခဲ့ပြီး ရေထဲ တဝုန်းဝုန်းချန်ချ ချိုးကြစိမ်ကြရင် နတ်ပြည် သွားရမယ့် နတ်သား၊ နတ်သမီး အလောင်းအလျာတွေ ဖြစ်ကုန်ကြရောလား”^၁

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ပုဏ္ဏိကာ၏ ငယ်ရွယ်သော်လည်း ချက်ကျလက်ကျ ပြန်ပြောတတ်သော စရိုက်ကိုပေါ်လွင်စေသောအဖွဲ့ဖြစ်သည်။

ထို့နောက်ပုဏ္ဏိကာက ဗြဟ္မဏကြီးကို ဆက်လက်ပြောကြားရာတွင် -

“တတွေတွေစီးဆင်းနေသော ရေအလျဉ်ထဲမှာ စိမ်လို့ မကောင်းမှုကံတွေဟာ မျောပါသွားမယ်ဆိုရင် ဆရာကြီး တစ်သက်တာမှာ လုပ်ခဲ့သမျှ ကောင်းမှုကံတွေပါ ရောပြီး မျောပါသွားရတော့မှာပေါ့။ တကယ်ဆိုတော့ ဘာမှမသိ တတ်တဲ့ရေဟာ ဆရာကြီးရဲ့ အပြစ်တွေကိုသာ ရွေးချယ်ပြီး ဆေးကြောသွားနိုင်တဲ့ အစွမ်းအာနိသင်ရှိတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ရေဟာရေပါပဲ။ ဥပမာ ကျွန်မဆေးတဲ့ အိုးခွက်တွေကိုပဲ ကြည့်ပါအုံး၊ သူတို့မှာ တွယ်ကပ်နေတဲ့ စားကြွင်း သောက်ကြွင်း ချေးညှော်ဆီများ အညစ်အကြေးတွေကို ကျွန်မလက်နဲ့ ပွတ်တိုက် ဆေးကြောလိုက်တဲ့အခါမှာ ဒါတွေသာ ကွက်ပါသွားတာ မဟုတ်ဘူး။ အင်မတန် မွေးကြိုင်နေတဲ့ ကျွန်မလက်ဖျားက သနပ်ခါးလေးတွေလည်း ပါသွားရတာပါပဲ”^၂

ဟူ၍ ရေစိမ်ရုံဖြင့် မကောင်းမှုကံများ ပါသွားမည်မဟုတ်ကြောင်း အကျိုးသင့်အကြောင်းသင့် ရှင်းလင်းပြောကြားသွားသည်။ သပေါက်မလေးပင် ဖြစ်သော်လည်း ဘုရားရှင်၏ တရားအဆီအနှစ်များကို နာကြားရုံသာမက လက်တွေ့သုံးသပ်ဆင်ခြင်

^၁ သုခ၊ ၁၉၉၈၊ ၆၈။

^၂ ယင်း။

ဉာဏ်ရှိသောသူတစ်ဦးအဖြစ် ဇာတ်ဆောင်၏ ပြောစကားဖြင့် သရုပ်ဖော်သွားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဆရာကြီးဦးသုခသည် ကာလဒေသနောက်ခံကို သရုပ်ဖော်ရာတွင်

“ဌာနကားသာဝတ္ထိ၊ ကာလကား မိုးသောက်အရုဏ်၊ ရာသီကား ဟေမန္တ၊ မြစ်ရေသည်ခဲတော့မတတ် ထင်ရသည်။ အအေးလွန် သဖြင့် စေးထန်းထန်း ပျစ်ချွဲချွဲရှိသယောင် ဖြစ်နေသည်။

ဆီးနှင်းရေခဲတို့ကို သရဖူဆောင်း၍ သီတ၏ ဘုရင်တစ်ဆူမင်းမူ သော တောင်မင်းဟိမဝန္တာက သူ၏ တန်ခိုးရှိန်စော်များကို မြောက်ပြန်လေနှင့်အတူ အရပ်ရှစ်မျက်နှာသို့ အာဏာစက် ပျံ့နှံ့ စေသည်။ သစ်ပင်ကြီးငယ်တို့သည် ထိပ်ဖျားမှန်သမျှ၌ ဆီးနှင်းခဲ များကို ခေါင်းစွပ်တန်ဆာပြု၍ ဆင်ထားကြသည်။ တဟူးဟူး တိုက်ခတ်နေသော ရေခဲလေကြောင့် ယိမ်းယိုင်နေသော သစ်ပင် တို့မှာ နတ်ဝင်သည် ကသကဲ့သို့ထင်ရသည်။”

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဆောင်းရာသီကာလ မြစ်ရေများ အေးခဲမတတ်ဖြစ်ပုံ၊ ဟိမဝန္တာတောင်တွင် ဆီးနှင်းများ ဖုံးလွှမ်းနေပုံ၊ မြောက်ပြန်လေ တိုက်ခတ်နေပုံ၊ သစ်ပင်ထိပ်ဖျားတွင်လည်း ဆီးနှင်းများ ဖုံးလွှမ်းနေပုံ၊ လေတိုက်သဖြင့် သစ်ပင်များ ယိမ်းနွဲ့နေပုံတို့ကို မြင်ယောင်လာစေပြီး ဩကာသလောက အလှကို ပေါ်လွင်စေ သောအဖွဲ့ဖြစ်သည်။

၃။ လုဇကရီ

ဆရာကြီး ဦးသုခ၏ “လုဇကရီ” ဝတ္ထုတိုသည် ခေမာထေရီ အပဒါန်ကို ဇာတ်အိမ်ယူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသော ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။ ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏ မိဖုရားခေါင် ကြီး ဖြစ်သော အလွန်တစ်ရာ ချောမောလှပပြီး အလှမာန်တက်နေသော ခေမာဖိဖုရား အကြောင်းကို ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ရေးဖွဲ့ရာတွင် ခေမာထေရီက ပုထုဇဉ် ရဟန်းမိန်းမ များကို မိမိအကြောင်းကို ပြန်လည်ဟောပြောပုံဖြင့် ရေးဖွဲ့ထားသည်။

ဇာတ်လမ်းတွင် ပါဝင်သော ခေမာထေရီ၏ ရုပ်အသွင်ကို ဖော်ပြရာတွင်

^၁ သုခ ၊ ၁၉၉၈၊ ၄၅။

“စိမ်းနေသော ဦးပြည်းနှင့် သစ်ခေါက်ဆိုး သင်္ကန်းရောင်တို့က
ခေမာထေရီ ၏ ဝင်းဖန့်ဖန့် အသားအရေကို ပိုမို၍ ထင်ပေါ်
စေသည်။ မျက်ခုံး၊ မျက်လုံး၊ နှာတံ၊ နှုတ်ခမ်းမှစ၍ ကြော့ကြော့
ရှင်း လည်တိုင်ကလေးအထိ အပြစ်ဆိုစရာ မရှိအောင် ချောမွေ့
လှပါသည်”^၁

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ကတုံးတုံးကာ သစ်ခေါက်ဆိုးသင်္ကန်းကို ဝတ်ဆင်ထား
သော်လည်း ပင်ကိုလှသူတစ်ယောက်၏ အလှတရားက အထင်သားပေါ်လွင်နေသည်။
ဝါဝင်းသော အသားအရေ၊ မျက်ခုံး၊ မျက်လုံး၊ နှာတံ၊ နှုတ်ခမ်း၊ လည်တိုင်အလှ
ခြောက်ပြစ်ကင်းသော အလှတရားတို့ဖြင့် ပြည့်စုံနေသော ခေမာထေရီ၏ အလှကို
ပေါ်လွင်အောင်ရေးဖွဲ့ထားသည်။

ထို့နောက် ခေမာမိဖုရားဖြစ်စဉ်၌ လှပသော ခန္ဓာကိုယ်ကို အမြဲတမ်း ပြုပြင်
ပြင်ဆင် ခြယ်သနေပုံကို

“နို့ရည်စစ်ဖြင့် ရေချိုးခြင်း၊ ရွှေမှုန့်နှောသော နံ့သာပျောင်းတို့ဖြင့်
လိမ်းကျံခြင်း၊ ပန်းပေါင် ထုံသော အမွှေးနံ့သာဆီများဖြင့် ဆံပင်
ကို ပြုပြင်ခြင်း၊ အနုဆုံး၊ အယဉ်ဆုံး၊ အလှဆုံးဆိုသော အဝတ်
တန်ဆာ ရတနာ ကျောက်သံပတ္တမြား တို့ကို ဆင်ယင်ကာ
ကိုယ်လုံးပေါ်ကြေးမုံရှေ့ဝယ် အချိန်ဖြုန်းခြင်းသာ အဓိကဝါသနာ
ဖြစ်ခဲ့ရပါသည် အရှင်မတို့ဘုရား”^၂

ဟူ၍ ခေမာထေရီက ပုထုဇဉ် ရဟန်းမများကို ဟောကြားပုံဖြင့် ဖော်ပြခဲ့သည်။ မူရင်း
ပါဠိတော်တွင် မပါသော်လည်း ဆရာကြီး၏ အနုစိတ်ခြယ်မှုန်း သရုပ်ဖော်မှုကြောင့်
ခေမာမိဖုရား၏ အဆင်းကို တပ်မက် တွယ်တာမှုကို ပေါ်လွင်စေပါသည်။

ထေရီအပဒါန် ပါဠိတော်မြန်မာပြန်တွင် ခေမာမိဖုရားကို

“ရုပ်အဆင်းကို မြတ်နိုးခြင်း၌ ပျော်မွေ့ခဲ့၏။ ရုပ်အဆင်းတို့၏
အပြစ်ကို ပြောဟောလေ့ရှိ၏ ဟူ၍ နှလုံးသွင်းလျက် မဟာ
ကရုဏာရှင် ဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရားထံသို့ မချဉ်းကပ်ခဲ့ချေ။”^၃

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။

^၁ ယင်း၊ ၁၀၉။

^၂ သုခ၊ ၁၉၉၈၊ ၁၁၀။

^၃ ထေရီအပဒါန်၊ ၂၀၀၉၊ ၂၁၆။

ဆရာကြီးဦးသုခက ခေမာမိဖုရား၏ စရိုက်ကို ဖော်ပြရာတွင်

“တကယ်ဆိုတော့ ဗုဒ္ဓရဲ့ အဘိဓမ္မာတွေဟာ စိတ်ပျက်စရာ စကားတွေပါကွယ်၊ ရူပါရုံနဲ့ တင့်တယ်တာတွေလည်း ခဏပဲတဲ့၊ ဩဇာအာဏာနဲ့ ခြယ်လှယ်တာတွေလည်း ခဏပဲတဲ့၊ အားလုံး ပျက်စီးဆိတ်သုဉ်းကုန်မည့် သဘောတရားချည်းပဲတဲ့၊ ဘယ်နားချမ်းသာစရာ ရှိတော့လို့လဲ၊ လူဆိုတာ လှတုန်း ပျော်ချင်တယ်၊ ချမ်းသာတုန်း ရွှင်ချင်တယ်၊ အာဏာရှိတုန်း ကျေနပ်နှစ်သက်ချင်တယ်၊ မဖုရားတော့ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်ကို ရှောင်နိုင်သမျှ ရှောင်နေမှာပဲ”^၈

ဟူ၍ ခေမာမိဖုရား၏ ပြောစကားဖြင့် သရုပ်ဖော်ထားသည်။ လူ့စရိုက်၊ လူ့သဘာဝ ပေါ်လွင်စေသော အဖွဲ့ဖြစ်သည်။

မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးရာ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်သို့ ရောက်ရှိပြီး မြတ်စွာဘုရား ထံပါးတွင် ယပ်ခပ်ပေးနေသော မိန်းမပျို၏အသွင်ကို ထေရီအပဒါန်တွင်-

ယပ်ခပ်ပေးနေသော မိန်းမပျို၏အသွင်ကို ထေရီအပဒါန်တွင်-

“ရွှေကဲ့သို့ အရောင်အဆင်းရှိပေ၏။ ပဒုမ္မာကြာကဲ့သို့ မျက်နှာ၊ မျက်လုံးရှိပေ၏။ ကျီးအာသီးကဲ့သို့ (နီမြန်းသော) နှုတ်ခမ်းရှိ၏။ သင်းခွေပန်းကဲ့သို့ (ဖြူဖွေးသော) သွားရှိပေ၏။ စိတ်နှင့်မျက်စိတို့၏ အရသာကို ဖြစ်စေပေ၏။ ရွှေအေးယာဉ်နှင့်တူသော နားရှိပေ၏။ တည်သီးရင့်သဖွယ် သားမြတ် နှစ်သွယ် ရှိပေ၏။ ပွတ်တိုင်အလယ်ကဲ့သို့ သွေးသွယ်သောခါးရှိပေ၏။ ငှက်ပျောတုံးသဖွယ် တင့်တယ်စွာ တန်ဆာဆင်ထားသော ပေါင်လည်း ရှိပေ၏”^၉

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ဆရာကြီး ဦးသုခက ထိုမိန်းမပျို၏အသွင်ကို သရုပ်ဖော်ရာတွင် -

“မိန်းကလေးသည် ရွှေအဆင်းကဲ့သို့ ဝင်းဝင်းဝါဝါ ချောမောလှစွာ၏။ ပဒုမ္မာကြာပန်းကဲ့သို့ တင့်တယ်လှပစွာသော မျက်နှာ၊ မျက်ခုံး၊ မျက်လုံး၊ မျက်စေ့ရှိ၏။ နီဖလံရွှေဆင်းကဲ့သို့ ခြင်းခြင်း

^၈ သုခ၊ ၁၉၉၈၊ ၁၁၂။

^၉ ထေရီအပဒါန်၊ ၂၀၀၉၊ ၂၁၈။

နီသော နှုတ်ခမ်းကလေး၊ သင်းခွေပန်းငုံ စံပယ်ငုံအထွေးကဲ့သို့ ဖြူဖွေးသန့်စင် ရှုချင်ဖွယ်ရှိသော သွားကလေး၊ ယဉ်ကျေးသပ်ရပ် လျှောက်ပတ်တင့်တယ်သော နားရွက်ကလေး၊ ငွေမုရိုးစည်ပမာ ကဲ့သို့ ညီညာလုံးပြေလှနေအထား နုထွား ဖြောင့်စင်းသော လည်ပင်းလည်တိုင်ကလေး၊ သီးနှုသီးကင်းသဖွယ် တင့်တယ်လှ စွာသော ရင်သားကလေး၊ ရွှေပွတ်လုံး အလယ်ကဲ့သို့ သွေးသွယ် နွဲ့နှောင်း ညွတ်ပျောင်းသော ခါးကလေး၊ ရွှေငှက်ပျောပင်လုံး ကဲ့သို့ ချောမောပြေပြစ်လှစွာသော ပေါင်ကလေး”^၁

ဟူ၍ ဥပမာအလင်္ကာများစွာသုံးကာ မိန်းကလေး၏ ပင်ကိုအလှကို ပေါ်လွင်အောင် ရေးဖွဲ့သရုပ်ဖော် ခြယ်မှုန်းသွားသည်ကို တွေ့ရသည်။ အဋ္ဌကထာထက် ပို၍ အသေးစိတ် သရုပ်ဖော်နိုင်စွမ်းကို တွေ့ရသည်။

ထို့နောက် ခေမာမိဖုရား ကြည့်ရှုနေစဉ်အခိုက် မိန်းကလေး၏ ရုပ်ဖောက်ပြန် သွားပုံကို သရုပ်ဖော်ရာတွင် -

“အရိုးအကြောငေါငေါပေါ်ထွက် ရုပ်ရည်ပျက်၍ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ ရုပ်ဝါ ချွတ်ယွင်း အိုမင်းခြင်းသို့ရောက်သဖြင့် ဟောက် တောက်ခွက် တက်နက်သော မျက်တွင်းများ ကျိုးသောသွားနှင့် ပါးရေတွန့်လိမ် ဖြူသော ဆံပင်ရှုချင် စဖွယ်မရှိ”^၂

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ပြသည်။ အဗ္ဘတရသမြောက်သော အဖွဲ့ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ အဆင်း၏ မတည်မြဲသော သဘောကို ပြ၍ မြတ်စွာဘုရားက တရားပြပုံကို ဖော်ပြရာတွင် -

“ပင့်ကူမျှင်ကို ပြုလုပ်သော ပင့်ကူကောင်သည် မိမိပြုလုပ်သော ပင့်ကူမျှင်ကို အစဉ်လိုက်၍ လျှောက်သွားသကဲ့သို့ မိမိကိုယ်ကို ဖြီးလိမ်း ဝတ်ဆင်တပြင်ပြင်နေသော အဆင်းရုပ်ဝါ တဏှာအမှု ကို အစဉ်လိုက်၍ နေကြကုန်၏။ တဏှာမဖက် ငဲ့ကွက်ခြင်းကင်း သော ပညာရှိတို့သည် ကာမချမ်းသာကို စွန့်၍ ရဟန်းပြုကြ ကုန်၏”^၃

^၁ သုခ၊ ၁၉၉၈၊ ၁၁၉။

^၂ ယင်း။

^၃ သုခ၊ ၁၉၉၈၊ ၁၂၂။

ဟူ၍ တဏှာ၏ နောက်ကို အစဉ်လိုက်နေခြင်းကို ပင့်ကူမျှင်နှင့် ပင့်ကူဥပမာပေးကာ ကာမချမ်းသာကို စွန့်၍ အေးငြိမ်းချမ်းသာသော နိဗ္ဗာန်ကို ရရန်ရဟန်းပြုပုံကို ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ထင်ရှားပေါ်လွင်သော ဥပမာကြောင့် တဏှာနောက်သို့ လိုက်နေသော လူတို့၏ အသွင်သည် ပို၍ ပေါ်လွင်လာပါသည်။

ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်၏ သာယာပုံကို ထေရီအပဒါန်မြန်မာပြန်တွင် -

“ထိုဥယျာဉ်သည် တတောလုံးပွင့်လျက်ရှိ၏။ ပျားပိတုန်း အမျိုးမျိုးတို့ တဝီဝီ မြည်လျက်ရှိ၏။ ဥဩတို့၏ သီချင်းသံနှင့်တကွ ဖြစ်၏။ ဥဒေါင်းအပေါင်းတို့ ကခုန်လျက်ရှိ၏”^၁

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။

ဆရာကြီး ဦးသုခသည် ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်၏ သာယာပုံကို ဖွဲ့ရာတွင်

“ဆန်းကြယ်စွာပွင့်၍နေသော ပန်းအမျိုးမျိုးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပန်းပွင့်တို့အလယ်၌ ပျံဝဲကာ ပန်းရည်စုပ်သုံးကြသော ပျားပိတုန်းတို့၏ တောင်ဟုန်သံဖြင့် လည်းကောင်း၊ အသံသာစွာ မြည်တတ်ကုန်သော ဥဩငှက်တို့၏ သီချင်းသံတို့ဖြင့် လည်းကောင်း၊ တပည့်တော်မ၌ နားမျက်စိအရသာ ခံစားရပါပေသည်။ ဥဒေါင်းငှက်အပေါင်းတို့၏ ကမ္ဘူးလျက်နေသည်ကိုလည်း ချစ်စဖွယ် မြင်နေ၏”^၂

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ခြယ်မှုန်းထားသည်။ ဆရာကြီး၏ သရုပ်ဖော်စွမ်းရည်ကြောင့် ပန်းရောင်စုံဖူးပွင့်နေပုံ၊ ဝတ်ရည် သောက်သုံးဝဲပျံနေသော ပျားပိတုန်းတို့၏ တောင်ပံရိုက်သံ၊ ဥဩငှက်တို့၏ မြည်ကြွေးသံ၊ ဥဒေါင်းငှက် တို့၏ ကခုန်မြူးထူးဟန်တို့ဖြင့် သာယာကြည်နူးဖွယ်ကောင်းသော ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်ကြီးကို မျက်စိတွင် မြင်ယောင်ကြားယောင်လာစေပါသည်။

ဆရာကြီး ဦးသုခသည် ခေမာထေရီအပဒါန်မှ ခေမာမိဖုရားအကြောင်းကို ရေးဖွဲ့ရာတွင် ဇာတ်ကြောင်းပြန်ပြောပုံဖြင့် ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဝတ္ထု၏ အမည်ကို “လှဇကရီ” ဟု အမည်ပေးထားသည်။ ခေမာမိဖုရားဘဝတွင် အဆင်းကို တပ်မက်

^၁ ထေရီအပဒါန်၊ ၂၀၀၉၊ ၂၁၇။

^၂ သုခ၊ ၁၉၉၈၊ ၁၁၇။

သော၊ ယစ်မူးသော မိဖုရား၊ အဆင်း၏အပြစ်ကို ဟောကြားသော မြတ်စွာဘုရားရှိရာ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်ကို ရှောင်နေသော ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏ မိဖုရားခေါင်အဖြစ် သရုပ်ဖော်ထားပြီး ခေမာထေရီဘဝတွင် တည်ငြိမ်အေးချမ်းသော ရဟန္တာမအသွင်ဖြင့် ပုထုဇဉ်ရဟန်းမ တို့ကို တရားဟောကြားနေပုံကို သရုပ်ဖော်ခြယ်မှုန်းပြုထားပါသည်။ ဆရာကြီး၏ သရုပ်ဖော်အရေး အဖွဲ့စွမ်းရည်ပြောင်မြောက်မှုကို တွေ့ရပါသည်။

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

ဆရာ ဦးသုခသည် ဘာသာရေး၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဂီတ၊ အဟောအပြော စွယ်စုံရသူတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ လောကအကြောင်း၊ ဓမ္မအကြောင်း၊ ကျေညက်လှသူ တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ငါးရာငါးဆယ် ဇာတ်ဝတ္ထု၊ ဓမ္မပဒဝတ္ထုတို့ကိုလည်း ကျေညက်သူ တစ်ဦးဖြစ်သည်။ အကျော်ဒေးယျ ဗုဒ္ဓသမီးတော်များ ဝတ္ထုတိုတို့တွင်လည်း ထေရီ အပဒါန်မှ ကြည်ညိုဖွယ်ရာ ထေရီတို့၏အကြောင်းကို စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဇာတ်အိမ်ဖွဲ့၏ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ “မသိ၍လိုချင်သည်” ဝတ္ထုတိုတွင်လည်း အဝိဇ္ဇာအမှောင်တိုက် အောက်မှလွတ်မြောက်၍ ရဟန္တာဖြစ်သွားသော သားအမိသုံးဦး၏အကြောင်းကို စိတ် ဝင်စားဖွယ် ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ထိုဝတ္ထုတွင် ပါဝင်သော ဇာတ်ဆောင်တို့၏ အမူအရာ၊ ဇာတ်ဆောင်တို့၏ စရိုက်ကိုလည်း ပေါ်လွင်အောင် သရုပ်ဖော်ရေးဖွဲ့သကဲ့သို့ ဇာတ် လမ်း၏ ကာလဒေသနောက်ခံကိုလည်း ပေါ်လွင်အောင် သရုပ်ဖော်နိုင်သည်။ “သပေါက်မ ကလေး” ဝတ္ထုတိုတွင်လည်း ပုဏ္ဏိကာသပေါက်မကလေးနှင့် ဗြဟ္မဏ ပုဏ္ဏားကြီးတို့ အပြန်အလှန် စကားပြောသောအခန်းတွင် ဇာတ်ဆောင်တို့၏ စရိုက်ကို ပေါ်လွင်စေရုံသာမက တရားသဘောများ ကိုလည်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း တင်ပြသွား သည်။ ဓမ္မရသ ပေးစွမ်းသော ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။ ဗြဟ္မဏတို့၏ အယူဝါဒကို ဥပမာတို့ဖြင့် လက်တွေ့ သုံးသပ်ပြသွားသည်။ “လှဇကရီ” ဝတ္ထုတွင် ခေမာထေရီ အပဒါန်မှ ခေမာမိဖုရားအကြောင်းကို ဇာတ်ကြောင်းပြန်နည်းကို သုံး၍ ရေးဖွဲ့သွား သည်။ ခေမာမိဖုရား၏အလှကို သရုပ်ဖော်ရာတွင် ပင်ကိုအလှတွင် အဆင်တန်ဆာ အလှများဖြင့် လှချင်တိုင်း လှနေသော အသွင်ကို ခြယ်မှုန်းပြသွားသည်။ အလှကို ကိုးကွယ်သော မိဖုရားတစ်ဦး၏ အသွင်ကို ပေါ်လွင်အောင် ဇာတ်ဆောင်၏ ပြော စကားများဖြင့် သရုပ်ဖော်ထားသည်။ ထိုသို့ သရုပ်ဖော်မှုကြောင့် အလှမာန်တက်နေ သော မိဖုရားကြီး၏ အသွင်သည် ပို၍ ရုပ်လုံးကြွလာပါသည်။ ထို့နောက် ဝေဠုဝန် ကျောင်းတော်ရှိ မြတ်စွာဘုရားအပါး ယပ်တော်ခပ်ပေးနေသော မိန်းမပျို၏ အသွင်ကို

သရုပ်ဖော်ရာတွင်လည်း ပီပြင်အောင် သရုပ်ဖော်နိုင်စွမ်းကို တွေ့ရသည်။ ဆရာကြီး ဦးသုခသည် စာပေကျမ်းဂန် နှံ့စပ်သူဖြစ်ကြောင်း စာများက သက်သေခံလျက် ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုဝတ္ထု (၃)ပုဒ်သည် ဆရာကြီး ဦးသုခ၏ အရေးအဖွဲ့သရုပ်ဖော် စွမ်းရည်ကောင်းမွန်မှုကြောင့် ရုပ်ရှင်တစ်ကားကို ပိတ်ကားပေါ်၌ ကြည့်ရသကဲ့သို့ အသက်ဝင်နေပါသည်။ ထို့အပြင် ဆရာကြီး ဦးသုခ၏ အရေးအဖွဲ့ ကောင်းမွန်မှု ကြောင့် ယနေ့တိုင် ထင်ရှားဆဲဖြစ်ပါသည်။

နိဂုံး

ဆရာဦးသုခ၏ “အကျော်ဒေးယျ ဗုဒ္ဓသမီးတော်များ” ဝတ္ထုတိုများသည် ထေရီအပဒါန်ကို မှီး၍ ရေးဖွဲ့ထားသော ဝတ္ထုများဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတမ်းမှ ဝတ္ထု (၃)ပုဒ်သည် ထေရီအပဒါန်မှ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီ အပဒါန်၊ ပုဏ္ဏိကာထေရီအပဒါန်၊ ခေမာထေရီအပဒါန်တို့ကို မှီး၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဆရာကြီးသည် စာပေကျမ်းဂန် နှံ့စပ်ရုံသာမက အနုပညာနှင့်ပတ်သက်၍လည်းကောင်း၊ ဓမ္မတရားနှင့် ပတ်သက်၍ လည်းကောင်း၊ အဖက်ဖက်မှ ပြည့်စုံသူတစ်ဦးဖြစ်ပြီး ဆရာကြီး၏ စာပေလက်ရာ များက ယနေ့တိုင် ထင်ရှားကျော်ကြားဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

သုခ ။ (၁၉၉၈) ။ **အကျော်ဒေးယျဗုဒ္ဓသမီးတော်များ၊** ရန်ကုန်မြို့၊ ပါရမီစာပေ။
တာရာ၊ ဒဂုန်။ (၁၉၆၉)။ **စာပေသဘောတရား၊ စာပေဝေဖန်ရေး စာပေလှုပ်ရှားမှု** (ဒု-ကြိမ်)၊
ရန်ကုန်မြို့၊ နံ့သာစာအုပ်တိုက်။
ထေရာ ထေရီအပဒါန်၊ (၂၀၀၉)။ ရန်ကုန်၊ က မ္ဘာအေးစာပုံနှိပ်တိုက်။
မိုးမြေ၊ မ။ (၂၀၀၉) ။ **ဝတ္ထုရှည်သဘောတရား ဝတ္ထုရှည်အတတ်ပညာ၊** ရန်ကုန်မြို့၊
ရွှေကွဲကော်စာပေ။
ဝတ္ထုတို စာတမ်းများ၊ ပထမတွဲ၊ (၁၉၇၉)။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်။
ဝတ္ထုတိုစာတမ်းများ၊ ဒုတိယတွဲ (၁၉၇၉)။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်။
မြန်မာစာအဖွဲ့ ။ (၂၀၀၈)။ **မြန်မာအဘိဓာန်၊** ဒုတိယအကြိမ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
သူရိယကန္တီ။ (၁၉၇၉)။ **ဝတ္ထုရေးလိုသော်၊** ဒုတိယအကြိမ်၊ ရန်ကုန်၊ လင်းယုန်စာပေ။